

**СКАРБ ОЛЬВІЙСЬКИХ «БОРИСФЕНІВ» ІЗ С. ЯСЕЛКА
ОЧАКІВСЬКОГО РАЙОНУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

**THE TREASURE OF THE OLBIA BORYSFENS FROM YASELKA
VILLAGE OF OCHAKIV DISTRICT MYKOLAYIV REGION**

Важко переоцінити роль скарбів у нумізматичних дослідженнях та вивченні історії грошового обігу. Одним із скарбів, які ілюструють грошовий обіг у Північному Причорномор'ї античної доби, є скарб ольвійських оболо «борисфенів». знайдений, за свідченням одного із відкривачів скарбу, мешканця м. Очакова Миколи Володимировича Несторова. у березні 2018 р. на розораному полі поблизу с. Яселка (Рис.1) Очаківського району Миколаївської області.

За даними респондента, до складу цього комплексу входило 160 мідних оболо «борисфенів». Більшість монет була продана оптом, і їхня подальша доля нам невідома. Частину скарбу (20 монет на момент написання тез) респондент протягом квітня – початку червня 2018 реалізовував через Інтернет-ресурс «[auction.violity](http://auction.violity.com)», де ми могли ознайомитися із їхньою іконографією та монетно-ваговими характеристиками. Усі ці оболі мають відомі дослідникам диференти. Походження із одного грошового комплексу підтверджує аналогічна пати́на, яка міститься на монетах. Більш детально ми дослідили одну монету з цього скарбу (Рис.2).

Монета неправильної круглої форми.

Av: Голова Борисфена (річного божества) вліво, вухо прикрите волоссям, риг уперед-вгору, пишні зачіска та борода детально розроблені.

Rv: справа – надпис OΛBIO, по центру поля монети горит (спеціальний футляр, який використовували скіфи для носіння лука і запасу стріл), зліва від нього – парадна сокира, за нею диферент ΦΙ.

Вага: 10,17 г., розмір 23 мм.

За класифікацією проф. П. Й. Каришковського, монета належить до другої групи «борисфенів», карбована в останній чверті IV ст. до н.е. На думку В.А. Анохіна (2011 р.) – 310 – 280 рр. до н.е.

Щодо інших, відомих нам 19 монет із зазначеного скарбу монет, то вони мають диференти №№ 3, 16, 16, 19, 23, 26, 33, 33, 48, 56, 57, 62, 63, 67, 73, 75, 87, 88, 88. Таким чином, усі 20 відомих нам «борисфенів» карбувалися у різні періоди і належать до 7 груп ольвійських оболо даного типу, зокрема, I група – 1 монета, II група – 3 монети, III група – 2 монети, IV група – 3 монети, V група – 5 монет, VI група – 2 монети, X група – 3 монети.

Карбування «борисфенів», на думку проф. П.Й. Каришковського, тривало близько 80-ти років: остання чверть IV – середина III ст. до н.е. [2, С. 173].

Фінансова криза в Ольвії у другій половині III ст. до н.е. спричинилася не лише до зникнення з грошового обігу золотих і срібних монет, а й обуловила знецінення мідних оболів «борисфенів» до рівня тетрахалків через значне зменшення їхньої ваги.

Ілюстрації

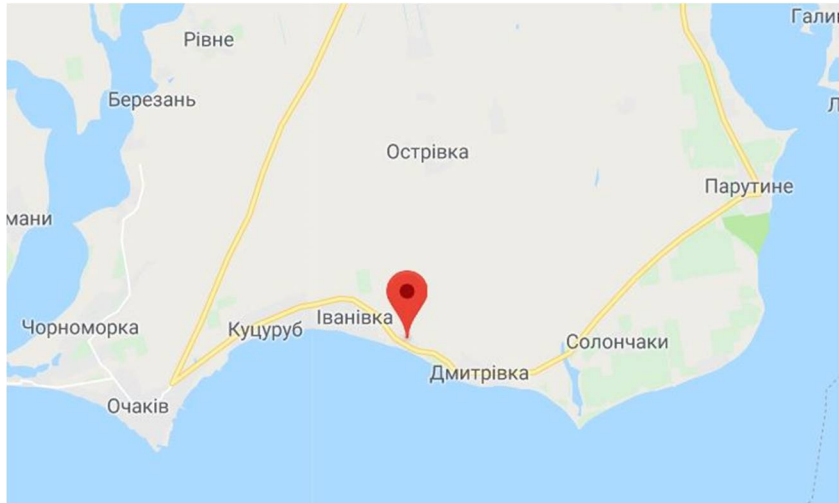

Рис.1 [1]

Рис.2

Література

1. <https://www.google.com.ua/maps>
2. Карышковский П.О. 2003 Монетное дело и денежное обращение Ольвии. VI в. до н.э. – IV в. н.э. Одесса. 697 с.